HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a cincea)

8 octombrie 2008 *

În cauza T-68/04,

SGL Carbon AG, cu sediul în Wiesbaden (Germania), reprezentată de M. Klusmann și A. von Bonin, avocați,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Comunităților Europene, reprezentată de domnii F. Castillo de la Torre și W. Mölls, în calitate de agenți, asistați de H.-J. Freund, avocat,

pârâtă,

având ca obiect o cerere de anulare a Deciziei 2004/420/CE a Comisiei din 3 decembrie 2003 privind o procedură de aplicare a articolului 81 [CE] și a articolului 53 din Acordul

* Limba de procedură: germana.

privind SEE (cauza C.38.359 – Produse pe bază de carbon și de grafit pentru aplicații electrice și mecanice) și, în subsidiar, o cerere de reducere a cuantumului amenzii aplicate reclamantei prin această decizie,

TRIBUNALUL DE PRIMĂ INSTANȚĂ
AL COMUNITĂȚILOR EUROPENE (Camera a cincea),

compus din domnii M. Vilaras (raportor), președinte, M. Prek și V. Ciucă, judecători,

grefier: doamna K. Andová, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 27 februarie 2008,

pronunță prezenta

Hotărâre

Situația de fapt

1 SGL Carbon AG (denumită în continuare „SGL” sau „reclamanta”) este o întreprindere germană care fabrică, printre altele, produse pe bază de carbon și de grafit destinate utilizării în domeniile electric și mecanic.

2 La 18 septembrie 2001, reprezentanții Morgan Crucible Company plc (denumită în continuare „Morgan”) au întâlnit agenți ai Comisiei pentru a le propune cooperarea în vederea stabilirii existenței unui cartel pe piața europeană a produselor pe bază de carbon pentru aplicații electrice și mecanice și pentru a solicita să beneficieze de măsurile de clemență prevăzute în Comunicarea 96/C 207/04 a Comisiei privind neaplicarea de amenzi sau reducerea cuantumului acestora în cauzele având ca obiect înțelegeri (JO 1996, C 207, p. 4, denumită în continuare „Comunicarea privind cooperarea”).

3 La 2 august 2002, în temeiul articolului 11 din Regulamentul nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962, Primul regulament de punere în aplicare a articolelor [81 CE] și [82 CE] (JO 1962, 13, p. 204, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 3), Comisia a adresat întreprinderilor C. Conradty Nürnberg GmbH (denumită în continuare „Conradty”), Le Carbone-Lorraine (denumită în continuare „LCL”), Schunk GmbH și filialei acesteia Schunk Kohlenstoff-Technik GmbH (denumite în continuare, împreună, „Schunk”), Eurocarbo SpA, Luckerath BV, Gerken Europe SA, precum și reclamantei cereri de informații cu privire la comportamentul lor pe piața în cauză. Scrisoarea adresată întreprinderii Schunk privea și activitatea întreprinderii Hoffmann & Co. Elektrokohle AG (denumită în continuare „Hoffmann”), preluată de Schunk la 28 octombrie 1999.

4 Prin scrisoarea din 30 septembrie 2002, reclamanta a răspuns cererii de informații.

5 Prin scrisoarea din 17 martie 2003, aceasta a solicitat aplicarea Comunicării privind cooperarea și a transmis Comisiei elemente de probă privind înțelegerea în cauză.

6 La 23 mai 2003, pe baza informațiilor care îi fuseseră comunicate, Comisia a trimis reclamantei și celorlalte întreprinderi vizate, și anume Morgan, Conradty, LCL, Schunk și Hoffmann, o comunicare privind obiecțiunile. În răspunsul său, reclamanta a indicat că nu contesta, în esență, faptele prezentate în comunicarea privind obiecțiunile.

7 În urma audierii întreprinderilor vizate, cu excepția Morgan și a Conradty, Comisia a adoptat Decizia 2004/420/CE din 3 decembrie 2003 privind o procedură de aplicare a articolului 81 [CE] și a articolului 53 din Acordul privind SEE (cauza C.38.359 – Produse pe bază de carbon și de grafit pentru aplicații electrice și mecanice) (denumită în continuare „decizia"), care a fost notificată reclamantei prin scrisoarea din 11 decembrie 2003. Un rezumat al deciziei a fost publicat în Jurnalul Oficial din 28 aprilie 2004 (JO L 125, p. 45).

8 În cuprinsul deciziei, Comisia a indicat că întreprinderile destinatare ale acesteia au participat la o încălcare unică și continuă a articolului 81 alineatul (1) CE și, începând cu 1 ianuarie 1994, a articolului 53 alineatul (1) din Acordul privind Spațiul Economic European (SEE), care consta în stabilirea în mod direct sau indirect a prețurilor de vânzare și a altor condiții de tranzacționare aplicabile clienților, în împărțirea piețelor, în special prin atribuirea clienților, și în derularea unor acțiuni coordonate (restricții cantitative, creșteri de prețuri și boicoturi) împotriva concurenților care nu erau membri ai cartelului [considerentul (2) al deciziei].

9 Decizia cuprinde următoarele dispoziții:

„*Articolul 1*

Următoarele întreprinderi au încălcat dispozițiile articolului 81 alineatul (1) [CE] și, începând cu 1 ianuarie 1994, pe cele ale articolului 53 alineatul (1) din Acordul privind SEE prin participarea, în perioadele indicate, la un ansamblu de acorduri și de practici concertate în sectorul produselor pe bază de carbon și de grafit pentru aplicații electrice și mecanice:

— [Conradty], din octombrie 1988 până în decembrie 1999;

— [Hoffmann], din septembrie 1994 până în octombrie 1999;

— [LCL], din octombrie 1988 până în iunie 1999;

— [Morgan], din octombrie 1988 până în decembrie 1999;

— [Schunk], din octombrie 1988 până în decembrie 1999;

— [SGL], din octombrie 1988 până în decembrie 1999.

Articolul 2

Pentru încălcările prevăzute la articolul 1 se aplică următoarele amenzi:

— [Conradty]: 1 060 000 de euro;

— [Hoffmann]: 2 820 000 de euro;

— [LCL]: 43 050 000 de euro;

— [Morgan]: 0 euro;

— [Schunk]: 30 870 000 de euro;

— [SGL]: 23 640 000 de euro.

Amenzile se achită în termen de trei luni de la comunicarea prezentei decizii […]

La expirarea acestui termen, se calculează în mod automat dobânzi la nivelul aplicat de Banca Centrală Europeană pentru principalele operațiuni de refinanțare în prima zi a lunii în care a fost adoptată prezenta decizie, majorat cu 3,5 puncte procentuale."

10 În ceea ce privește calcularea cuantumului amenzilor, Comisia a calificat încălcarea ca fiind foarte gravă, având în vedere natura sa, impactul acesteia asupra pieței SEE pentru produsele vizate, chiar dacă acesta nu putea fi măsurat cu precizie, și mărimea pieței geografice relevante [considerentul (288) al deciziei].

11 Pentru a ține seama de importanța specifică a comportamentului ilicit al fiecărei întreprinderi implicate în cartel și, prin urmare, de impactul său real asupra concurenței, Comisia a grupat întreprinderile vizate în trei categorii, în funcție de importanța lor relativă pe piața în cauză, determinată prin cota lor de piață [considerentele (289)-(297) ale deciziei].

12 În consecință, LCL și Morgan, considerate a fi primii doi operatori ca mărime cu cote de piață de peste 20 %, au fost clasate în prima categorie. Schunk și reclamanta, care sunt operatori medii cu cote de piață cuprinse între 10 % și 20 %, au fost clasate în a doua categorie. Hoffmann și Conradty, considerate operatori mici prin prisma cotelor de piață de sub 10 %, au fost grupate în a treia categorie [considerentele (37) și (297) ale deciziei].

13 Pe baza considerațiilor de mai sus, Comisia a reținut un cuantum de pornire, stabilit în funcție de gravitatea încălcării, de 35 de milioane de euro pentru LCL și pentru Morgan, de 21 de milioane de euro pentru Schunk și pentru reclamantă și de 6 milioane de euro pentru Hoffmann și pentru Conradty [considerentul (298) al deciziei].

14 În ceea ce privește durata încălcării, Comisia a apreciat că toate întreprinderile vizate săvârșiseră o încălcare de lungă durată. Având în vedere durata de 11 ani și 2 luni a încălcării, Comisia a majorat cuantumul de pornire stabilit pentru reclamantă, Morgan, Schunk și Conradty cu 110 %. În privința LCL, Comisia a reținut o durată a încălcării de 10 ani și 8 luni și a majorat cuantumul de pornire cu 105 %. Pentru Hoffmann, cuantumul de pornire a fost majorat cu 50 % având în vedere o durată a încălcării de 5 ani și o lună [considerentele (299) și (300) ale deciziei].

15 Cuantumul de bază al amenzii, calculat în funcție de gravitatea și de durata încălcării, a fost, așadar, stabilit la 73,5 milioane de euro în privința Morgan, la 71,75 milioane de euro pentru LCL, la 44,1 milioane de euro pentru reclamantă și pentru Schunk, la 12,6 milioane de euro în privința Conradty și la 9 milioane de euro pentru Hoffmann [considerentul (301) al deciziei].

16 Comisia nu a reținut nicio circumstanță agravantă sau atenuantă împotriva sau în favoarea întreprinderilor vizate [considerentul (316) al deciziei].

17 În ceea ce privește aplicarea Comunicării privind cooperarea, Morgan a beneficiat de o imunitate la amendă, întrucât a fost prima întreprindere care a semnalat Comisiei existența cartelului [considerentele (319)-(321) ale deciziei].

18 Conform punctului D din comunicarea menționată, Comisia a acordat întreprinderii LCL o reducere de 40 % a cuantumului amenzii care i-ar fi fost aplicată în lipsa cooperării, de 30 % întreprinderilor Schunk și Hoffmann și de 20 % reclamantei, care a fost ultima întreprindere ce a cooperat [considerentele (322)-(338) ale deciziei].

19 În decizie, în cadrul titlului „Capacitate de plată și alți factori”, după ce a respins argumentarea reclamantei prin care se urmărea dovedirea incapacității de plată a amenzii, Comisia a amintit că, recent, aplicase deja reclamantei trei amenzi importante pentru participarea acesteia la alte activități coluzive.

20 Comisia a precizat că aplicase reclamantei prin Decizia 2002/271/CE din 18 iulie 2001 privind o procedură de aplicare a articolului [81] CE și a articolului 53 din Acordul privind SEE (cauza COMP/E-1/36.490 - Electrozi de grafit) (JO 2002, L 100, p. 1), în cauza cunoscută sub numele „Electrozi de grafit”, și prin Decizia 2002/460/CE din 17 decembrie 2002 privind o procedură de aplicare a articolului [81] CE și a articolului 53 din Acordul privind SEE (cauza C.37.667 - Grafituri speciale) (JO 2006, L 180, p. 20), în cauza cunoscută sub numele „Grafituri speciale”, o amendă de 80,2 milioane de euro pentru participarea la cartelul electrozilor de grafit și două amenzi în cuantum de 18,94 milioane de euro și de 8,81 milioane de euro, respectiv 27,75 milioane de euro în total, pentru participarea la înțelegerea privind grafitul izostatic și la înțelegerea privind grafitul extrudat [considerentul (385) al deciziei].

21 Ținând seama de dificultățile financiare grave ale reclamantei și de faptul că diversele activități coluzive care i se reproșează se desfășuraseră simultan, Comisia a considerat că, în aceste împrejurări particulare, nu era necesar, pentru a garanta o descurajare efectivă, să fie aplicată reclamantei toată amenda și a redus, așadar, cu 33 % cuantumul acesteia, până la 23,64 milioane de euro [considerentul (360) al deciziei].

Procedura și concluziile părților

22 Prin cererea depusă la grefa Tribunalului la 20 februarie 2004, reclamanta a introdus prezenta acțiune.

23 Întrucât compunerea camerelor Tribunalului a fost modificată, judecătorul raportor a fost repartizat în Camera a opta, căreia, în consecință, i-a fost repartizată prezenta cauză.

24 Pe baza raportului judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a cincea) a decis deschiderea procedurii orale. Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările orale adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 27 februarie 2008.

25 Reclamanta solicită Tribunalului:

— anularea deciziei, în măsura în care o privește;

— în subsidiar, reducerea, în mod corespunzător, a cuantumului amenzii aplicate;

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

26 Comisia solicită Tribunalului:

— respingerea acțiunii;

— obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

27 Prin scrisoarea primită la grefa Tribunalului la 22 februarie 2008, reclamanta a declarat că renunță la motivele al patrulea, al cincilea și al șaselea menționate în cererea introductivă, întemeiate pe aprecierea greșită a Comisiei cu privire la cooperarea sa în cadrul procedurii administrative, pe neluarea în considerare de către Comisie a lipsei posibilității sale de plată și, respectiv, pe caracterul pretins disproporționat al amenzii în raport cu aprecierea necesității unei descurajări efective.

28 În cadrul ședinței, reclamanta a confirmat că renunță la motivele sus-menționate și a precizat că solicitarea privind anularea deciziei, formulată în cadrul cererii introductive, avea ca obiect numai anularea articolului 2 din decizie, prin care Comisia aplică întreprinderilor vizate amenzile. Aceste declarații ale reclamantei au fost consemnate în procesul-verbal al ședinței.

Cu privire la determinarea cuantumului de bază

29 Reclamanta susține că, la stabilirea cuantumului de bază al amenzii, Comisia nu a respectat principiile proporționalității și egalității de tratament, și nici obligația de motivare.

Cu privire la gravitatea încălcării

— Cu privire la încălcarea obligației de motivare

30 Jurisprudența este constantă în sensul că motivarea unei decizii individuale trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției care a emis actul, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile măsurii

luate, iar instanței competente, să își exercite controlul. Cerința motivării trebuie apreciată în funcție de împrejurările cauzei. Nu este obligatoriu ca motivarea să specifice toate elementele de fapt și de drept relevante, în măsura în care problema dacă aceasta respectă condițiile impuse de articolul 253 CE trebuie să fie apreciată nu numai prin prisma modului de redactare, ci și în funcție de contextul în care acest act a fost adoptat (a se vedea Hotărârea Curții din 2 aprilie 1998, Comisia/Sytraval și Brink's Franța, C-367/95 P, Rec., p. I-1719, punctul 63 și jurisprudența citată).

31 În ceea ce privește stabilirea amenzilor pentru încălcarea dreptului concurenței, Comisia își îndeplinește obligația de motivare dacă, în cadrul deciziei, indică elementele în funcție de care a apreciat gravitatea și durata încălcării săvârșite, fără a avea obligația de a include în aceasta o expunere mai detaliată sau datele cifrice privind modul de calcul al amenzii (a se vedea în acest sens Hotărârea Curții din 16 noiembrie 2000, Cascades/Comisia, C-279/98 P, Rec., p. I-9693, punctele 38-47, Hotărârea Tribunalului din 30 septembrie 2003, Atlantic Container Line și alții/Comisia, T-191/98, T-212/98-T-214/98, Rec., p. II-3275, punctul 1532). Indicarea datelor cifrice referitoare la modul de calcul al amenzii, oricât de utile ar fi asemenea date, nu este indispensabilă pentru a respecta obligația de motivare (Hotărârea Curții din 2 octombrie 2003, Salzgitter/Comisia, C-182/99 P, Rec., p. I-10761, punctul 75).

32 În ceea ce privește motivarea cuantumurilor de pornire în termeni absoluți, este necesar să se amintească faptul că amenzile constituie un instrument al politicii de concurență a Comisiei, care trebuie să poată dispune de o marjă de apreciere la stabilirea cuantumului acestora pentru a orienta comportamentul întreprinderilor în sensul respectării normelor de concurență (Hotărârea Tribunalului din 6 aprilie 1995, Martinelli/Comisia, T-150/89, Rec., p. II-1165, punctul 59). De asemenea, este important să se evite posibilitatea ca amenzile să fie ușor prevăzute de operatorii economici. Prin urmare, nu se poate solicita Comisiei să furnizeze în această privință alte motive decât cele referitoare la gravitatea și la durata încălcării.

33 În speță, din decizie reiese că amenzile au fost aplicate în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 și că – deși decizia nu se referă în mod explicit la Liniile directoare privind metoda de stabilire a amenzilor aplicate în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 și al articolului 65 alineatul (5) [CO] (JO 1998, C 9, p. 3, Ediție specială, 08/vol. 3, p. 69, denumite în continuare „liniile directoare") – Comisia a determinat cuantumul amenzilor aplicând metoda definită în liniile directoare.

34 În ceea ce privește susținerea reclamantei referitoare la motivarea insuficientă a deciziei în ceea ce privește aprecierea gravității încălcării și stabilirea cuantumului de pornire, este suficient să se observe că, din considerentele (277)-(288) ale deciziei, rezultă că au fost indicate în mod clar de către Comisie elementele luate în considerare pentru a aprecia gravitatea încălcării, și anume natura sa, impactul acesteia asupra pieței SEE pentru produsele vizate și mărimea pieței geografice relevante, și, pentru fiecare dintre aceste elemente, a fost explicată aplicarea în cazul de față.

35 Astfel, Comisia a considerat în cadrul deciziei că:

— încălcarea în cauză constase în special în stabilirea în mod direct sau indirect a prețurilor de vânzare și a altor condiții de tranzacționare aplicabile clienților, în împărțirea piețelor, în special prin atribuirea clienților, și în derularea unor acțiuni coordonate împotriva concurenților care nu erau membri ai cartelului, astfel de practici constituind, prin chiar natura lor, categoria cea mai gravă de încălcări ale articolului 81 alineatul (1) CE și ale articolului 53 alineatul (1) din Acordul privind SEE [considerentul (278) al deciziei];

— acordurile coluzive fuseseră puse în aplicare și avuseseră un impact asupra pieței SEE pentru produsele vizate, chiar dacă acest impact nu putea fi măsurat cu precizie [considerentul (286) al deciziei];

— cartelul acoperea întreaga piață comună și, după crearea acestuia, întregul SEE [considerentul (287) al deciziei].

36 Având în vedere toți acești factori, Comisia a considerat că întreprinderile vizate săvârșiseră o încălcare foarte gravă, pentru care punctul 1 litera A al doilea paragraf a treia liniuță din liniile directoare prevede un cuantum posibil al amenzii de peste 20 de milioane de euro.

37 În continuare, Comisia a precizat că, în cadrul categoriei încălcărilor foarte grave, scara propusă pentru amenzi permitea aplicarea unor tratamente diferențiate întreprinderilor, pentru a ține seama de capacitatea economică efectivă a acestora de a cauza prejudicii semnificative concurenței, și stabilirea amenzii la un nivel care să îi asigure un efect suficient de descurajator.

38 În cadrul acestui tratament diferențiat, devenit cu atât mai necesar din cauza diferențelor considerabile, din punctul de vedere al importanței pe piață, între întreprinderile care au participat la încălcare, Comisia a grupat întreprinderile vizate în trei categorii, în funcție de importanța lor relativă pe piața în cauză, determinată prin cota lor de piață. Având în vedere cota de piață evaluată la 14 %, reclamanta a fost clasată în a doua categorie [considerentele (288)-(297) ale deciziei].

39 Pe baza considerațiilor care precedă, Comisia a reținut pentru reclamantă un cuantum de pornire determinat în funcție de gravitatea încălcării, de 21 de milioane de euro [considerentul (298) al deciziei].

40 O asemenea motivare nu poate fi redusă, astfel cum procedează reclamanta, la o repetare pură și simplă a textului liniilor directoare și trebuie să se considere că răspunde cerințelor articolului 253 CE, astfel cum a fost interpretat în jurisprudența amintită la punctele 30-32 de mai sus.

41 Rezultă că trebuie respins motivul întemeiat pe încălcarea de către Comisie a obligației de motivare la stabilirea cuantumului de pornire al amenzii.

— Cu privire la practica decizională a Comisiei

42 Reclamanta pretinde că cuantumurile de pornire stabilite în funcție de gravitatea încălcării sunt disproporționate și/sau discriminatorii în comparație cu cele reținute, potrivit aceleiași proceduri, pentru alte întreprinderi în cauze similare.

43 Potrivit unei jurisprudențe constante, practica decizională a Comisiei nu ar putea servi drept cadru juridic pentru amenzile în materie de concurență, acesta fiind constituit numai din Regulamentul nr. 17 (Hotărârea Tribunalului din 20 martie 2002, LR AF 1998/Comisia, T-23/99, Rec., p. II-1705, punctul 234), iar deciziile referitoare la alte cauze nu prezintă decât un caracter indicativ în ceea ce privește existența unei eventuale discriminări, ținând seama de faptul că este puțin verosimil ca împrejurările proprii acestora, precum piețele, produsele, întreprinderile și perioadele avute în vedere, să fie identice (Hotărârea Curții din 21 septembrie 2006, JCB Service/Comisia, C-167/04 P, Rec., p. I-8935, punctele 201 și 205, și Hotărârea Curții din 7 iunie 2007, Britannia Alloys & Chemicals/Comisia, C-76/06 P, Rep., p. I-4405, punctul 60).

44 În această privință, reclamanta se limitează la a susține că, în general, cuantumurile de pornire stabilite de Comisie sunt și erau inferioare valorii de 20 de milioane de euro, în cazul unor înțelegeri cu privire la prețuri referitoare la piețe de importanță comparabilă,

iar cuantumul de pornire reprezintă „în medie”, în cadrul deciziei, 48 % din cifra de afaceri realizată de întreprinderi pe piața relevantă, față de 38,8 % în cauza Electrozi de grafit și de 32,2 % în Decizia 1999/60/CE a Comisiei din 21 octombrie 1998 privind o procedură de aplicare a articolului [81 CE] (IV/35.691/E-4 - Conducte precalorifuge) (JO 1999, L 24, p. 1), în cauza cunoscută sub numele „Conducte precalorifuge”. Cu toate acestea, trebuie să se constate că aceste considerații de ordin general și imprecise, fiind referiri la date care corespund unor medii, nu sunt de natură să stabilească existența unui tratament disproporționat și/sau discriminatoriu în privința reclamantei.

45 Nici referirea mai precisă la decizia Comisiei din cauza Grafituri speciale, în care cuantumurile de pornire ar fi fost în mod clar inferioare celor reținute în speță, în pofida unor cote de piață ale întreprinderilor vizate în mod global mai ridicate, nu este mai pertinentă.

46 Astfel cum subliniază în mod întemeiat Comisia, elementul circumstanțial particular reprezentat de mărimea piețelor relevante permite să se diferențieze cauza sus-menționată de prezenta cauză. Chiar dacă s-ar presupune, astfel cum afirmă reclamanta, că volumele piețelor SEE pentru grafitul izostatic și pentru produsele extrudate erau cuprinse, în cauza Grafituri speciale, între 100 și 120 de milioane de euro și, respectiv, între 60 și 70 de milioane de euro, acestea sunt în mod indiscutabil și în mare măsură inferioare valorii totale a pieței SEE pentru produse pe bază de carbon și de grafit pentru aplicații electrice și mecanice, care era de 291 de milioane de euro în 1998 [considerentul (37) al deciziei].

47 În cadrul ședinței, reclamanta a contestat pentru prima dată acest cuantum de 291 de milioane de euro reținut de Comisie, criticând în special faptul că, la calcularea cifrelor de afaceri și a cotelor de piață ale întreprinderilor vizate, aceasta din urmă luase în considerare valoarea utilizării captive.

48 Tribunalul apreciază că este vorba despre un motiv nou a cărui invocare este interzisă pe parcursul procesului, potrivit articolului 48 alineatul (2) din Regulamentul de procedură al Tribunalului. Contestarea evaluării valorii totale a pieței relevante, expusă de altfel în mod foarte succint în cadrul ședinței, nu se întemeiază pe elemente noi care ar fi apărut în cursul procedurii, cuantumul de 291 de milioane de euro reținut de Comisie și raționamentul care justifică luarea în considerare a utilizării captive la calcularea cifrelor de afaceri și a cotelor de piață ale întreprinderilor vizate fiind în mod clar enunțate în considerentele (37) și (291)-(295) ale deciziei. Simpla susținere a reclamantei potrivit căreia aceasta a contestat încă de la momentul cererii introductive determinarea cuantumului de pornire al amenzii nu permite să se considere că motivul în cauză constituie o dezvoltare a unui motiv enunțat anterior, direct sau implicit, în cadrul cererii introductive, și că este strâns legat de acesta. Prin urmare, acest motiv trebuie declarat inadmisibil.

49 Mai trebuie amintit că Comisia dispune de o marjă de apreciere la stabilirea cuantumului amenzilor pentru a orienta comportamentul întreprinderilor în sensul respectării normelor de concurență (Hotărârea Tribunalului din 21 octombrie 1997, Deutsche Bahn/Comisia, T-229/94, Rec., p. II-1689, punctul 127). Faptul că în trecut Comisia a aplicat amenzi de un anumit nivel pentru diferite tipuri de încălcări nu o poate priva de posibilitatea de a ridica, în orice moment, acest nivel pentru a asigura punerea în aplicare a politicii comunitare privind concurența (Hotărârea Curții din 7 iunie 1983, Musique diffusion française și alții/Comisia, 100/80-103/80, Rec., p. 1825, punctul 109) și pentru a întări caracterul descurajator al amenzilor (Hotărârea Tribunalului din 14 mai 1998, SCA Holding/Comisia, T-327/94, Rec., p. II-1373, punctul 179, menținută în recurs prin Hotărârea Curții din 16 noiembrie 2000, SCA Holding/Comisia, C-297/98 P, Rec., p. I-10101).

50 Susținerea reclamatei potrivit căreia creșterea nivelului amenzilor nu era deloc necesară în ceea ce o privește, având în vedere sancțiunile care i se aplicaseră în proceduri paralele, se încadrează în dezbaterea având ca obiect aprecierea de către Comisie a noțiunii de descurajare efectivă, astfel cum este expusă în considerentul (359) al deciziei. Or, reclamanta a renunțat în mod expres la motivul prin care susținea că această noțiune fusese apreciată în mod greșit de către Comisie.

51 În orice caz, trebuie să se sublinieze că Comisia a diferențiat în mod corect, în cadrul procedurilor și al sancțiunilor, înțelegerea privind electrozii de grafit de înțelegerile privind grafitul izostatic și grafitul extrudat și de cea privind produsele pe bază de carbon și de grafit pentru aplicații electrice și mecanice, fiind vorba despre patru încălcări distincte ale articolului 81 alineatul (1) CE.

52 Prin urmare, Comisia poate aplica întreprinderii SGL o nouă amendă, în temeiul participării acesteia la înțelegerea privind produsele pe bază de carbon și de grafit pentru aplicații electrice și mecanice, în scopul de a descuraja întreprinderea printr-o sancțiune care depășește nivelul unei sancțiuni pur simbolice, dat fiind că, în împrejurările particulare ale cauzei, caracterizate printr-o concomitență parțială a diferitelor activități coluzive la care a participat reclamanta, Comisia a considerat că un cuantum al amenzii redus cu 33 % era suficient pentru a asigura efectul de descurajare urmărit (a se vedea în acest sens Hotărârea Tribunalului din 15 iunie 2005, Tokai Carbon și alții/Comisia, T-71/03, T-74/03, T-87/03 și T-91/03, denumită în continuare „Hotărârea Tokai II”, punctul 336).

53 În sfârșit, este necesar să se amintească faptul că, potrivit jurisprudenței, competența Comisiei de a aplica amenzi întreprinderilor care, cu intenție sau din neglijență, săvârșesc o încălcare a articolului 81 alineatul (1) CE sau a articolului 82 CE constituie unul dintre mijloacele puse la dispoziția Comisiei pentru a-i permite să își îndeplinească misiunea de supraveghere pe care i-o conferă dreptul comunitar. Această misiune cuprinde, cu siguranță, misiunea de cercetare și de sancționare a încălcărilor individuale, însă include și obligația de a duce o politică generală care urmărește aplicarea, în materia concurenței, a principiilor stabilite de tratat și orientarea în acest sens a comportamentului întreprinderilor (Hotărârea Musique diffusion française și alții/Comisia, punctul 49 de mai sus, punctul 105, și Hotărârea Tribunalului din 9 iulie 2003, Archer Daniels Midland și Archer Daniels Midland Ingredients/Comisia, T-224/00, Rec., p. II-2597, punctul 105).

54 Așadar, Comisia are competența de a decide nivelul cuantumului amenzilor în vederea măririi efectului descurajator al acestora atunci când încălcări de un anumit tip sunt încă relativ frecvente, deși nelegalitatea acestora a fost stabilită încă de la începutul politicii comunitare în materia concurenței, având în vedere profitul pe care anumite întreprinderi interesate îl pot obține din săvârșirea acestor încălcări (Hotărârile Musique diffusion française și alții/Comisia, punctul 49 de mai sus, punctul 108, și Archer Daniels Midland și Archer Daniels Midland Ingredients/Comisia, punctul 53 de mai sus, punctul 106).

55 Astfel cum reiese din jurisprudența sus-menționată, obiectivul de descurajare pe care Comisia are dreptul să îl urmărească la stabilirea cuantumului unei amenzi are ca scop asigurarea respectării de către întreprinderi a normelor de concurență stabilite de tratat pentru desfășurarea activităților lor în cadrul Comunității sau al SEE. Caracterul descurajator al unei amenzi aplicate pentru încălcarea normelor comunitare de concurență nu poate fi determinat, prin urmare, numai în funcție de situația specifică a întreprinderii sancționate (Hotărârea Archer Daniels Midland și Archer Daniels Midland Ingredients/Comisia, punctul 53 de mai sus, punctul 110).

56 În cazul de față, care corespunde unui tip de încălcare clasică a dreptului concurenței și unui comportament a cărui nelegalitate a fost afirmată de Comisie în numeroase rânduri de la primele sale intervenții în materie, Comisia putea considera necesar să fixeze cuantumul amenzii la un nivel suficient de descurajator în limitele stabilite de Regulamentul nr. 17.

57 Rezultă că trebuie respins motivul invocat de reclamantă, întemeiat pe caracterul disproporționat și/sau discriminatoriu în ceea ce privește stabilirea cuantumului de pornire al amenzii și în raport cu practica decizională a Comisiei.

— Cu privire la repartizarea pe categorii a membrilor înțelegerii

58 Trebuie amintit că, având în vedere diferențele mari de talie între întreprinderile în cauză și pentru a ține seama de ponderea specifică a fiecăreia dintre ele și, prin urmare, de efectul real al comportamentului lor ilicit asupra concurenței, Comisia a aplicat în decizie, conform punctului 1 litera A al patrulea și al șaselea paragraf din liniile directoare, un tratament diferențiat pentru întreprinderile care participaseră la încălcare. În acest scop, Comisia a repartizat întreprinderile în cauză în trei categorii, în funcție de cifra de afaceri realizată de fiecare întreprindere pentru produsele vizate de prezenta procedură la nivelul SEE, incluzând în aceasta valoarea utilizării captive a fiecărei întreprinderi. Cifra care rezultă este cota de piață ce reprezintă ponderea relativă a fiecărei întreprinderi în încălcare și capacitatea economică efectivă a acesteia de a cauza un prejudiciu important concurenței [considerentele (289)-(291) ale deciziei].

59 Comparația s-a întemeiat pe datele referitoare la cifra de afaceri (cifrele de afaceri sunt exprimate în milioane de euro) imputabilă produselor în cauză aferente ultimului an al încălcării, respectiv 1998, astfel cum rezultau acestea din tabelul 1 care figurează în considerentul (37) al deciziei și care este intitulat „Estimarea cifrei de afaceri (inclusiv valoarea aferentă utilizării captive) și a cotelor de piață în SEE, în 1998, pentru grupul de produse care face obiectul procedurii”:

Furnizori	Cifra de afaceri (inclusiv valoarea utilizării captive)	Cota de piață în SEE (%)
Conradty	9	3
Hoffmann	17	6
[LCL]	84	29
Morgan	68	23
Schunk	52	18
SGL	41	14
Diverși	20	7
Total	291	100

60 În consecință, LCL și Morgan, considerate a fi primii doi operatori ca mărime cu cote de piață de peste 20 %, au fost clasate în prima categorie. Schunk și reclamanta, care sunt operatori medii cu cote de piață cuprinse între 10 % și 20 %, au fost clasate în a doua categorie. Hoffmann și Conradty, considerate operatori mici prin prisma cotelor de piață de sub 10 %, au fost grupate în a treia categorie [considerentele (37) și (297) ale deciziei].

61 Pe baza considerațiilor de mai sus, Comisia a reținut un cuantum de pornire, stabilit în funcție de gravitatea încălcării, de 35 de milioane de euro pentru LCL și pentru Morgan, de 21 de milioane de euro pentru Schunk și pentru reclamantă și de 6 milioane de euro pentru Hoffmann și pentru Conradty [considerentul (298) al deciziei].

62 Trebuie subliniat că reclamanta nu contestă ca atare metoda care constă în repartizarea membrilor unei înțelegeri pe categorii în vederea realizării unui tratament diferențiat în etapa stabilirii cuantumurilor de pornire ale amenzilor. Or, această metodă, al cărei principiu a fost de altfel validat de Tribunal, deși aceasta ignoră diferențele de talie între întreprinderile din aceeași categorie (Hotărârea Tribunalului din 19 martie 2003, CMA CGM și alții/Comisia, T-213/00, Rec., p. II-913, punctul 385, și Hotărârea Tribunalului din 29 aprilie 2004, Tokai Carbon și alții/Comisia, T-236/01, T-239/01, T-244/01-T-246/01, T-251/01 și T-252/01, Rec., p. II-1181, denumită în continuare „Hotărârea Tokai I", punctul 217), determină o stabilire forfetară a cuantumului de pornire pentru întreprinderile din aceeași categorie.

63 Dimpotrivă, reclamanta se întemeiază pe Hotărârea Tokai I, punctul 62 de mai sus, pentru a pretinde că, dacă, astfel cum indică Tribunalul la punctul 223 din hotărârea respectivă, repartizarea pe categorii trebuie efectuată pe segmente de cote de piață de aproximativ 5 %, întrucât astfel se poate reflecta fără erori de apreciere proporționalitatea diferitelor cote de piață, repartizarea pe segmente de 10 % aleasă de Comisie în speță fiind prea aproximativă și nereflectând raporturile pe piață.

64 Aceasta afirmă că repartizarea întreprinderilor în șase categorii pe segmente de cote de piață de 5 % ar fi determinat, pornind de la cote de piață medii pe categorie sau de la o analiză a pragurilor, un cuantum de pornire maxim de 15,9 milioane de euro sau de 14 milioane de euro.

65 Deși este recunoscut că, în cauza Electrozi de grafit, Comisia repartizase întreprinderile vizate în trei categorii utilizând segmente de cote de piață de 5 %, nici de la punctul 223 din Hotărârea Tokai I, punctul 62 de mai sus, nici din motivarea Tribunalului în ansamblu nu reiese în niciun fel că un asemenea mod de repartizare a membrilor unei înțelegeri pe categorii este considerat singurul care poate reflecta fără erori de apreciere proporționalitatea diferitelor cote de piață în orice procedură de sancționare a unui cartel desfășurată de către Comisie.

66 Reclamanta nu poate deduce din Hotărârea Tokai I, punctul 62 de mai sus, caracterul pretins aproximativ sau discriminatoriu al repartizării pe categorii a întreprinderilor implicate în înțelegerea care face obiectul deciziei prin simplul fapt că, în speță și în cadrul exercitării puterii sale largi de apreciere, Comisia a urmat o altă metodă de repartizare, creând trei categorii prin utilizarea unor segmente de cote de piață de 10 %, considerând că numărul operatorilor care fac obiectul deciziei în cauza Electrozi de grafit și împărțirea cotelor de piață ale acestora erau diferite de cele din prezenta speță.

67 În cele din urmă, este necesar să se arate că, în urma raționamentului reclamantei, rezultă, în prezenta cauză, șase categorii întemeiate pe segmente de cote de piață de 5 % (de la 0-5 % până la 25 %-30 %), fiecare dintre acestea cuprinzând numai o singură întreprindere, ceea ce contrazice însuși principiul unei repartizări pe categorii.

68 Nu este mai puțin adevărat că repartizarea pe categorii efectuată de către Comisie în decizie trebuie să respecte principiul egalității de tratament potrivit căruia este interzis ca situații comparabile să fie tratate în mod diferit și ca situații diferite să fie tratate în același mod, cu excepția cazului în care un asemenea tratament este justificat în mod obiectiv. Pe de altă parte, potrivit jurisprudenței, cuantumul amenzilor trebuie, cel puțin, să fie proporțional în raport cu elementele luate în considerare pentru aprecierea gravității încălcării (a se vedea Hotărârea Tokai I, punctul 62 de mai sus, punctul 219 și jurisprudența citată).

69 Pentru a verifica dacă repartizarea membrilor unei înțelegeri pe categorii este conformă cu principiile egalității de tratament și proporționalității, Tribunalul, în cadrul controlului său privind legalitatea exercitării puterii de apreciere de care Comisia dispune în materie, trebuie totuși să se limiteze la a verifica dacă această repartizare este coerentă și justificată în mod obiectiv (Hotărârile CMA CGM și alții/Comisia, punctul 62 de mai sus, punctul 416, și Tokai I, punctul 62 de mai sus, punctele 220 și 222).

70 În această privință, este necesar să se considere că repartizarea întreprinderilor în trei categorii – operatori mari, mijlocii și mici – este o modalitate rezonabilă de a lua în considerare importanța relativă a acestora pe piață în vederea stabilirii cuantumului de pornire, cu condiția să nu conducă la o reprezentare vădit denaturată a pieței în cauză. În plus, trebuie arătat că, fiind de 3 %, 6 %, 14 %, 18 %, 23 % și 29 %, cotele de piață ale membrilor înțelegerii se repartizează în mod relativ echilibrat pe o scară de la 0 % la 30 % și că metoda Comisiei care consta în stabilirea pragurilor categoriilor la 10 % și la 20 % nu poate, *a priori*, să fie considerată lipsită de coerență internă.

71 În ceea ce privește prima categorie, Comisia a grupat în cadrul acesteia întreprinderile LCL și Morgan și a reținut un cuantum de pornire de 35 de milioane de euro. Contrar afirmațiilor reclamantei, această alegere a Comisiei nu poate fi calificată arbitrară și nu depășește limitele puterii de apreciere largi de care dispune în materie.

72 În primul rând, este necesar să se sublinieze că stabilirea în considerentul (298) al deciziei a cuantumului de pornire de 35 de milioane de euro reprezintă concluzia analizei efectuate de Comisie, astfel cum este expusă în considerentele (277)-(297) ale deciziei, în cadrul căreia, pe de o parte, Comisia a calificat încălcarea ca atare ținând seama de elemente obiective, și anume natura însăși a încălcării, impactul acesteia pe piață și mărimea geografică a pieței respective și, pe de altă parte, a luat în considerare elemente subiective, și anume ponderea specifică a fiecăreia dintre întreprinderile implicate în înțelegere și, prin urmare, efectul real al comportamentului lor ilicit asupra concurenței. Această a doua parte a analizei sale este cadrul în care Comisia a urmărit, printre altele, obiectivul de a asigura un nivel descurajator al amenzii, în raport cu ponderea relativă a fiecărei întreprinderi în încălcare și cu capacitatea economică efectivă a acesteia de a provoca un prejudiciu important concurenței pe piața în cauză. La finalul evaluării gravității încălcării, Comisia a stabilit direct un cuantum de pornire, respectiv 35 de milioane de euro pentru LCL și pentru Morgan, ținând seama de toate elementele sus-menționate, inclusiv de obiectivul de descurajare.

73 În al doilea rând, trebuie arătat că, în ceea ce privește mai precis încălcările care trebuie calificate ca fiind „foarte grave", liniile directoare se limitează la a indica faptul că amenzile posibile sunt în cuantum de „peste 20 de milioane de [euro]". Singurele plafoane menționate în liniile directoare care sunt aplicabile în ceea ce privește asemenea încălcări sunt limita generală de 10 % din cifra totală de afaceri stabilită la articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 [a se vedea preambulul și punctul 5 litera (a) din liniile directoare] – a cărui încălcare nu este invocată în speță – și plafoanele referitoare la cuantumul adițional care poate fi reținut în temeiul duratei încălcării (a se vedea punctul 1 litera B primul paragraf a doua și a treia liniuță din liniile directoare). Nimic din cadrul liniilor directoare nu se opune, în ceea ce privește o încălcare „foarte gravă", unei creșteri a nivelului în valoare absolută identice cu cea aplicată de Comisie în speță.

74 În al treilea rând, trebuie să se considere că, în mod contrar celor susținute de reclamantă, limitarea aprecierii caracterului proporțional al cuantumului de pornire al amenzii reținut de Comisie la corelarea dintre cuantumul respectiv și cifra de afaceri sus-menționată ar însemna să se atribuie o importanță excesivă elementului privind cifra de afaceri a produselor în cauză. Natura specifică a încălcării, impactul concret al acesteia, mărimea geografică a pieței afectate și necesarul efect descurajator al amenzii

sunt tot atâtea elemente, luate în considerare în speță de Comisie, care pot justifica cuantumul sus-menționat. În această privință, Comisia a reținut în mod întemeiat calificarea încălcării ca fiind „foarte gravă", în măsura în care reclamanta a participat la o înțelegere orizontală având ca obiect, în esență, stabilirea în mod direct sau indirect a prețurilor de vânzare și a altor condiții de tranzacționare aplicabile clienților, împărțirea piețelor, în special prin atribuirea clienților, și derularea unor acțiuni coordonate împotriva concurenților care nu erau membri ai cartelului și care a avut impact concret asupra pieței produselor în cauză în SEE.

75 În al patrulea rând, este important să se sublinieze că cifrele de afaceri relevante ale întreprinderilor LCL și Morgan erau de 84 de milioane și, respectiv, de 68 de milioane de euro, cotele de piață ale acestora fiind stabilite la 29 % și, respectiv, la 23 %. Așadar, Comisia a apreciat în mod întemeiat că era util ca cele două întreprinderi să fie încadrate în aceeași categorie cu o cifră de afaceri medie de 76 de milioane de euro și cu o cotă de piață medie de aproximativ 26 %.

76 Întrucât, prin urmare, compunerea primei categorii, precum și cuantumul de pornire corespunzător pot fi considerate coerente și justificate în mod obiectiv, este necesar să se examineze dacă a doua categorie, compusă din reclamantă și din Schunk, a fost de asemenea constituită în mod coerent și justificată în mod obiectiv.

77 Reclamanta pretinde că, dacă, în conformitate cu motivarea Hotărârii Tokai I, punctul 62 de mai sus, raportul corespunzător dintre diferitele cote de piață trebuie să se reflecte în cuantumurile de pornire stabilite pentru diferitele categorii, este necesar să se compare „cea mai ridicată cotă de piață din categoria care cuprinde întreprinderile cu cele mai mari cote de piață cu cea mai scăzută cotă de piață din categoria care cuprinde întreprinderile cu cele mai mici cote de piață". Raportul procentual dintre cele două cote de piață ar trebui să corespundă cel puțin diferenței relative dintre cotele de piață absolute. Raportul procentual dintre cotele de piață ale LCL și ale reclamantei fiind de 2,07, cuantumul de pornire al amenzii acesteia din urmă, precum și al celeilalte întreprinderi din a doua categorie ar fi trebuit, așadar, să reflecte acest raport procentual și să fie stabilit la cel mult 16,9 milioane de euro.

78 Este important să se sublinieze, din nou, diferențele dintre cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Tokai I, punctul 62 de mai sus, și prezenta cauză în ceea ce privește numărul operatorilor vizați, împărțirea cotelor de piață și faptul că, în cauza Electrozi de grafit, Comisia alesese să aplice o metodă aritmetică specifică ce consta în divizarea în segmente de cote de piață de aproximativ 5 %, fiecare segment corespunzând unui cuantum de aproximativ 8 milioane de euro. În Hotărârea Tokai I, punctul 62 de mai sus (punctul 232), Tribunalul a verificat coerența acestei metode de diferențiere indicând că, din moment ce a ales în mod deliberat să aplice o asemenea metodă aritmetică, Comisia este ținută de regulile inerente acesteia, în ceea ce privește toți membrii aceleiași înțelegeri, cu excepția ipotezei în care justifică în mod explicit de ce nu procedează astfel.

79 În orice caz, nimic nu indică, în Hotărârea Tokai I, punctul 62 de mai sus, că raportul dintre cuantumurile de pornire ale amenzilor stabilite în cadrul unei repartizări a membrilor înțelegerii pe categorii trebuie determinat în funcție de raportul care există între cota de piață a „celei mai mari" întreprinderi din categoria care cuprinde întreprinderile cu cele mai mari cote de piață și cea a „celei mai mici" întreprinderi din categoria care cuprinde întreprinderile cu cele mai mici cote de piață.

80 Întrucât analiza reclamantei constă în izolarea cotei sale de piață și compararea acesteia numai cu cea a întreprinderii LCL pentru a determina raportul dintre cuantumurile de pornire reținute împotriva sa și împotriva întreprinderii LCL, care ar fi ulterior aplicabil celor două întreprinderi din a doua categorie, aceasta echivalează cu negarea principiului repartizării pe categorii și a stabilirii forfetare a cuantumurilor de pornire pe care o determină, admis în jurisprudență.

81 În schimb, luarea în considerare a datelor medii ale întreprinderilor din aceeași categorie arată că repartizarea pe categorii efectuată în cadrul deciziei este coerentă și justificată în mod obiectiv.

82 Cifra de afaceri medie și cota de piață medie ale întreprinderilor LCL și Morgan (prima categorie) erau de 76 de milioane de euro și de 26 %, în timp ce aceleași date erau de 46,5 milioane de euro și de 16 % pentru Schunk și pentru reclamantă (a doua categorie). Raportul procentual dintre cele două valori medii este astfel stabilit la 1,634 (pentru cifra de afaceri) și la 1,625 (pentru cota de piață).

83 Aceste raporturi procentuale sunt foarte apropiate de raportul procentual dintre cuantumul de pornire pentru prima categorie (35 de milioane de euro) și pentru a doua categorie (21 de milioane de euro), care este de 1,66 %. În consecință, acest raport procentual nu o dezavantajează pe recurentă, ci, dimpotrivă, o avantajează, întrucât raportul procentual dintre cele două valori medii este de 1,634 (pentru cifra de afaceri) și de 1,625 (pentru cota de piață).

84 În ceea ce privește a treia categorie, compusă din Hoffmann și din Conradty, cifra de afaceri medie și cota de piață medie a acestor întreprinderi erau de 13 milioane de euro și de 4,5 %. Având în vedere datele referitoare la LCL și la Morgan (prima categorie), raportul procentual dintre cele două valori medii este stabilit la 5,846 (pentru cifra de afaceri) și la 5,777 (pentru cota de piață). Din nou, aceste raporturi procentuale sunt foarte apropiate de raportul procentual dintre cuantumul de pornire pentru prima categorie (35 de milioane de euro) și de cel pentru a treia categorie (6 milioane de euro), care este de 5,83.

85 În ceea ce privește compararea întreprinderilor grupate în a doua și în a treia categorie, raportul procentual dintre cele două valori medii este stabilit la 3,576 (pentru cifra de afaceri) și la 3,555 (pentru cota de piață), ceea ce corespunde aproape exact cu raportul procentual dintre cuantumul de pornire pentru a doua categorie (21 de milioane de euro) și de cel pentru a treia categorie (6 milioane de euro), care este de 3,5.

86 Trebuie să se arate că, în replică, reclamanta susține că o apreciere întemeiată pe medie conduce de asemenea la un rezultat discriminatoriu și disproporționat și arată, în această privință, că a fost reținut de către Comisie un cuantum de pornire pentru LCL și

pentru Hoffmann care reprezintă 1,207 milioane de euro și, respectiv, 1 milion de euro pentru fiecare punct de cotă de piață (35 : 29 = 1,207 și 6 : 6 = 1), ceea ce, transpus la situația sa, ar fi trebuit să determine un cuantum de pornire de 16,9 milioane de euro sau de 14 milioane de euro.

87 Este suficient să se constate, astfel, că reclamanta nu face decât să reia, sub o altă formulare, argumentația sa, care este rezumată la punctul 77 de mai sus, întemeiată pe necesitatea respectării stricte a proporționalității în raporturile cu fiecare dintre întreprinderi.

88 Astfel cum s-a arătat, această argumentație echivalează cu negarea principiului repartizării întreprinderilor pe categorii, astfel cum a fost pus în aplicare de Comisie în decizie și admis în jurisprudență, și nu poate fi reținută de Tribunal, cu excepția cazului în care se demonstrează că încadrarea reclamantei în a doua categorie este contrară principiilor proporționalității și egalității de tratament.

89 În cadrul argumentării sale, reclamanta arată de fapt că încadrarea sa în aceeași categorie cu Schunk determină o inegalitate de tratament în defavoarea sa, în măsura în care aceasta din urmă deține o cotă de piață de 18 %, care reprezintă o cifră de afaceri cu aproximativ 12 milioane de euro mai mare decât cifra sa de afaceri.

90 Trebuie să se amintească faptul că Schunk și reclamanta au fost clasate în aceeași categorie cu cote de piață de 18 % și de 14 %, care reprezintă cifre de afaceri pe piața relevantă de 52 și de 41 de milioane de euro, ceea ce le situa în mod clar în categoria întreprinderilor ale căror cote de piață sunt cuprinse între 10 % și 20 %.

91 Trebuie subliniat că diferența de talie dintre Schunk și reclamantă, care aparțin aceleiași categorii, este mai mică decât cea dintre reclamantă și Hoffmann, care sunt încadrate în două categorii diferite. Cota de piață a reclamantei (14 %) era mai apropiată de cea a întreprinderii Schunk (18 %) decât de cea a celui mai important operator din a treia categorie (Hoffmann, 6 %), 4 și 8 puncte procentuale separând-o de una și, respectiv, de cealaltă. Diferența mică dintre Schunk și reclamantă (4 puncte procentuale), având în vedere cota de piață nu foarte ridicată a Schunk, a permis astfel Comisiei, cu deplină coerență și cu totală obiectivitate și, prin urmare, fără să încalce principiile egalității de tratament și proporționalității, să aplice reclamantei același tratament ca și întreprinderii Schunk, ca operator mediu, spre deosebire de Hoffmann și de Conradty și, în consecință, să stabilească în ceea ce o privește același cuantum de pornire ca pentru Schunk, superior cuantumului de pornire aplicat pentru întreprinderile Hoffmann și Conradty, care aveau o poziție foarte marginală pe piața în cauză (6 % și 3 %).

92 Este necesar să se amintească în plus că, chiar dacă, din cauza repartizării pe categorii, anumitor întreprinderi li se aplică un cuantum de pornire identic, deși au talii diferite, trebuie concluzionat că diferența de tratament respectivă este justificată în mod obiectiv de prioritatea acordată, la determinarea gravității încălcării, naturii încălcării în raport cu talia întreprinderilor (a se vedea Hotărârea CMA CGM și alții/Comisia, punctul 62 de mai sus, punctul 411 și jurisprudența citată).

93 În sfârșit, reclamanta pretinde că repartizarea pe categorii efectuată de Comisie este greșită în măsura în care aceasta din urmă ar fi trebuit să adune cotele de piață ale întreprinderilor Schunk și Hoffmann, acestea trebuind luate în considerare astfel cum se prezentau la momentul adoptării deciziei de aplicare a unei amenzi. În aceste împrejurări, reclamanta ar fi trebuit să fie clasată într-o a treia categorie, care să corespundă unei cote de piață de mai puțin de 20 %, prima și a doua categorie fiind constituite din LCL, cu o cotă de piață de mai mult de 25 %, și, respectiv, din Schunk și din Hoffmann, cu o cotă totală de piață cuprinsă între 20 % și 25 %, în cazul de față 24 %. Prin urmare, conform practicii decizionale a Comisiei, cuantumul de pornire reținut împotriva reclamantei ar fi trebuit să fie mai mic cu între 17,5 și 13 milioane de euro decât cel care a fost reținut în speță.

94 Trebuie amintit că răspunderea specifică a întreprinderii Hoffmann a fost reținută de Comisie din cauza faptului că această întreprindere a participat la încălcare, în mod autonom, între septembrie 1994 și octombrie 1999, fiind stabilit că Schunk nu a preluat controlul asupra întreprinderii Hoffmann decât la 28 octombrie 1999.

95 Potrivit acestei aprecieri, care nu este direct contestată de reclamantă, Comisia a repartizat întreprinderile în cauză, inclusiv Hoffmann, în trei categorii, în funcție de cifra de afaceri realizată de fiecare întreprindere pentru produsele vizate de prezenta procedură la nivelul SEE, incluzând în aceasta valoarea utilizării captive a fiecărei întreprinderi. Cifra care rezultă este cota de piață ce reprezintă ponderea relativă a fiecărei întreprinderi în încălcare și capacitatea economică efectivă a acesteia de a cauza un prejudiciu important concurenței.

96 Comparația s-a întemeiat pe datele referitoare la cifra de afaceri imputabilă produselor în cauză aferente ultimului an al încălcării, respectiv 1998, ceea ce reclamanta contestă, pretinzând, în numele respectării egalității de tratament, că ar fi trebuit să fie apreciată de Comisie situația întreprinderilor din ziua în care a fost aplicată amenda și, în consecință, aceasta ar fi trebuit să adune cotele de piață ale Schunk și Hoffmann.

97 În afară de faptul că determină contestarea răspunderii autonome a întreprinderii Hoffmann, astfel cum a fost reținută de Comisie în decizie, această argumentație trebuie respinsă ca fiind complet neîntemeiată.

98 Trebuie arătat că motivul invocat de reclamantă privește o etapă a calculului cuantumului amenzii în funcție de gravitatea încălcării în cursul căreia Comisia variază cuantumul amenzii posibile de mai mult de 20 de milioane de euro, determinat de calificarea încălcării „foarte gravă", ținând seama de ponderea specifică a fiecăreia

dintre întreprinderile implicate în înțelegere și, așadar, de efectul real al comportamentului ilicit al acestora asupra concurenței.

99 Or, în ceea ce privește determinarea amplorii încălcării pe piață și a părții de răspundere care îi revine fiecărui participant la înțelegere, s-a statuat că partea din cifra de afaceri ce provine din mărfurile care fac obiectul încălcării este de natură să dea o indicație justă a amplorii unei încălcări pe piața relevantă (a se vedea printre altele Hotărârea Musique diffusion française și alții/Comisia, punctul 49 de mai sus, punctul 121, și Hotărârea Tribunalului din 14 mai 1998, Mayr-Melnhof/Comisia, T-347/94, Rec., p. II-1751, punctul 369). În special, astfel cum a subliniat Tribunalul, cifra de afaceri realizată din produsele care au făcut obiectul unei practici restrictive constituie un element obiectiv care exprimă în mod corect nocivitatea acestei practici pentru jocul normal al concurenței (Hotărârea Tribunalului din 11 martie 1999, British Steel/Comisia, T-151/94, Rec., p. II-629, punctul 643).

100 Așadar, Comisia a luat în considerare în mod întemeiat, cu această ocazie, cifra de afaceri realizată cu produsele în cauză și cota de piață în SEE a fiecăreia dintre întreprinderile prezente pe piața relevantă în 1998, ultimul an calendaristic complet al încălcării, iar nu situația întreprinderilor respective în ziua adoptării deciziei, patru ani după încheierea încălcării.

101 Din considerațiile de mai sus rezultă că trebuie respinse toate motivele referitoare la repartizarea membrilor înțelegerii pe categorii, efectuată de Comisie în cadrul deciziei.

Cu privire la durata încălcării

102 Trebuie amintit că, în conformitate cu articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17, durata încălcării constituie unul dintre elementele care trebuie luate în considerare pentru a determina cuantumul amenzii ce urmează să fie aplicată întreprinderilor vinovate de încălcări ale normelor de concurență.

103 În ceea ce privește factorul referitor la durata încălcării, liniile directoare disting între încălcările de scurtă durată (în general mai mici de un an), pentru care cuantumul de pornire reținut în temeiul gravității nu ar trebui majorat, încălcările de durată medie (în general de la un an la cinci ani), pentru care acest cuantum poate fi majorat cu 50 %, și încălcările de lungă durată (în general peste cinci ani), pentru care cuantumul poate fi majorat pentru fiecare an cu 10 % (punctul 1 litera B primul paragraf prima, a doua și a treia liniuță).

104 Este recunoscut că reclamanta a participat la înțelegere între octombrie 1988 și decembrie 1999, și anume o perioadă de săvârșire a încălcării de 11 ani și 2 luni care corespunde unei încălcări de lungă durată, iar cuantumul de pornire al amenzii sale a fost, în consecință, majorat cu 110 %, în temeiul duratei încălcării.

105 Reclamanta susține că această majorare de 110 % este disproporționată și contrazice atât metoda de calcul al amenzilor prevăzută de liniile directoare, cât și practica decizională anterioară a Comisiei.

106 În ceea ce privește, în primul rând, pretinsa încălcare a liniilor directoare, reclamanta se contrazice când susține în același timp că majorarea contestată determină lipsirea de sens a etapei prealabile a aprecierii gravității încălcării și luarea în considerare a doua oară a aceleiași gravități, în măsura în care înțelegerile privind prețurile, calificate de Comisie ca fiind încălcări „foarte grave", sunt prin natura lor încălcări de lungă durată.

107 Prima susținere a reclamantei constituie o simplă afirmație de principiu lipsită de orice relevanță. Este suficient să se observe că, la finalul aprecierii sale privind gravitatea încălcării, Comisia a stabilit un cuantum de pornire, în speță de 21 de milioane de euro pentru reclamantă. După finalizarea acestei prime etape, Comisia a luat în considerare durata încălcării și a majorat, ținând seama de durata lungă a acesteia, cuantumul de pornire definit în prealabil. Simplul fapt că cuantumul adițional al amenzii reprezintă o majorare cu mai mult de 100 % a cuantumului de pornire nu înseamnă în niciun caz că stabilirea cuantumului de pornire în funcție de gravitate este lipsită de sens.

108 Nici a doua susținere nu este întemeiată, în măsura în care este bazată pe premisa greșită privind o corelare necesară între natura anumitor încălcări și durata acestora și determină o confundare a criteriilor gravității și duratei prevăzute la articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17.

109 Chiar presupunând că înțelegerile privind prețurile sunt realizate prin natura lor pentru a dura, nu se poate interzice Comisiei să țină seama de durata efectivă a acestora în fiecare caz. Astfel, anumite înțelegeri, deși este preconizată o durată lungă a acestora, sunt detectate de Comisie sau sunt denunțate de un participant după o durată scurtă de funcționare efectivă. Efectul prejudiciabil al acestora este în mod necesar mai scăzut decât în ipoteza în care ar fi efectiv puse în aplicare pe o durată lungă. În consecință, trebuie făcută întotdeauna diferența, potrivit articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17, între durata efectivă a încălcărilor și gravitatea lor, astfel cum rezultă aceasta din natura lor specifică (Hotărârile Tokai I, punctul 62 de mai sus, punctul 259, și Tokai II, punctul 52 de mai sus, punctul 275).

110 Comisia putea, așadar, să stabilească, la punctul 1 litera B al treilea paragraf din liniile directoare, că majorarea pentru încălcările de lungă durată va fi în viitor crescută în mod considerabil față de cea din practica anterioară, în vederea sancționării efective a restricțiilor „care au produs în mod durabil efecte nocive" față de consumatori (Hotărârea Tokai I, punctul 62 de mai sus, punctul 260).

111 Pe de altă parte, punctul 1 litera B primul paragraf a treia liniuță din liniile directoare nu prevede o majorare automată de 10 % pe an pentru încălcările de lungă durată, ci lasă, în această privință, o marjă de apreciere Comisiei. Rezultă în mod clar din considerentele (299) și (300) ale deciziei că Comisia și-a exercitat puterea de apreciere atunci când a decis să majoreze cuantumurile de pornire ale amenzilor cu 10 % pentru fiecare an complet al încălcării și cu 5 % în plus pentru fiecare perioadă suplimentară mai mare de 6 luni, însă mai mică de 1 an, ținând în același timp seama de importanța perioadei încălcării, cu mult mai mare decât termenul de 5 ani care marchează limita superioară pentru încălcările denumite de „durată medie".

112 Faptul că a fost reținut de Comisie principiul unei majorări cu 10 % pe an pentru toate întreprinderile care au participat la încălcarea calificată în mod întemeiat ca fiind încălcare de lungă durată nu este în niciun fel contrar liniilor directoare, iar argumentația reclamantei privind încălcarea unui „principiu al majorării degresive a pedepselor" în cazul încălcărilor de lungă durată – a cărui existență în dreptul comunitar nu este demonstrată – încalcă caracterul continuu al încălcării, reținut de Comisie împreună cu caracterul unic al acesteia, și care nu este contestat de reclamantă.

113 Prin urmare, nimic nu a împiedicat Comisia ca, potrivit normelor pe care și le-a impus în liniile directoare, să majoreze cu 110 %, în temeiul duratei încălcării de 11 ani și 2 luni, cuantumul de pornire al amenzii reclamantei. În plus, această majorare cu 110 % nu poate fi considerată în mod vădit disproporționată având în vedere durata lungă a încălcării.

114 În ceea ce privește, în al doilea rând, pretinsa încălcare a practicii decizionale a Comisiei, trebuie amintit că această practică nu ar putea servi drept cadru juridic pentru amenzile în materie de concurență, acesta fiind constituit numai din Regulamentul nr. 17 (Hotărârea LR AF 1998/Comisia, punctul 43 de mai sus, punctul 234), iar deciziile referitoare la alte cauze nu au decât un caracter indicativ în ceea ce privește existența unei eventuale discriminări, ținând seama de faptul că este puțin verosimil ca împrejurările proprii acestora, precum piețele, produsele, întreprinderile și perioadele avute în vedere, să fie identice (Hotărârile JCB Service/Comisia, punctul 43 de mai sus, punctele 201 și 205, și Britannia Alloys & Chemicals/Comisia, punctul 43 de mai sus, punctul 60).

115 În această privință, reclamanta face trimitere la trei decizii ale Comisiei în care aceasta din urmă a majorat cuantumul de pornire al amenzii luând în considerare durata încălcării începând numai cu al doilea an al perioadei încălcării, și aceasta în măsura în care liniile directoare nu prevăd majorări ale amenzii decât pentru perioade care depășesc o durată a încălcării considerată „medie”.

116 Cu toate acestea, trebuie să se observe că prezenta cauză nu este comparabilă cu cauzele citate de reclamantă.

117 Astfel, în decizia privind cauza Conducte precalorifuge și în Decizia 2001/135/CE a Comisiei din 5 iulie 2000 privind o procedură de aplicare a articolului 81 [CE] (cauza COMP. F.1/36.516 – Nathan-Bricolux) (JO 2001, L 54, p. 1), Comisia a luat în considerare faptul că, spre deosebire de prezenta cauză, restricțiile respective nu fuseseră puse în aplicare în mod sistematic în perioada în litigiu.

118 În Decizia 2001/418/CE din 7 iunie 2000 privind o procedură de aplicare a articolului 81 [CE] și a articolului 53 din Acordul privind SEE (cauza COMP/36.545/F3 – Aminoacizi) (JO 2001, L 152, p. 24), Comisia a sancționat mai multe întreprinderi pentru participarea la o înțelegere pe piața lizinei. Comisia stabilise principiul unei creșteri de 10 % pentru fiecare an al încălcării, însă nu îl aplicase în mod uniform, fără a furniza explicații în această privință. În Hotărârea din 9 iulie 2003, Cheil Jedang/Comisia (T-220/00, Rec., p. II-2473, punctele 130-139), Tribunalul a îndreptat situația, diminuând – în favoarea întreprinderii căreia i se aplicase principiul unei majorări cu 10 % pe an – majorarea reținută în temeiul duratei.

119 În orice caz, trebuie amintit că respectarea principiului egalității de tratament trebuie conciliată cu respectarea principiului legalității, potrivit căruia nimeni nu poate invoca, în beneficiul său, o nelegalitate săvârșită în favoarea altuia (Hotărârea Curții din 4 iulie 1985, Williams/Curtea de Conturi, 134/84, Rec., p. 2225, punctul 14, Hotărârea din 14 mai 1998, SCA Holding/Comisia, punctul 49 de mai sus, punctul 160, și Hotărârea LR AF 1998/Comisia, punctul 43 de mai sus, punctul 367).

120 Or, contrar celor afirmate de reclamantă, din dispozițiile punctului 1 litera B din liniile directoare nu rezultă că primul an al încălcării nu trebuie luat în considerare. Astfel, în această privință se prevede numai că nu se aplică nicio majorare pentru încălcările de scurtă durată, în general cu o durată mai mică de un an. În schimb, se aplică o majorare pentru încălcările cu durată mai mare, majorare care poate fi stabilită pentru „fiecare an" la 10 % din cuantumul de pornire, dacă, precum în speță, încălcarea a durat mai mult de cinci ani (Hotărârea Cheil Jedang/Comisia, punctul 118 de mai sus, punctul 133).

121 Rezultă că trebuie respins motivul întemeiat pe caracterul disproporționat și/sau discriminatoriu în ceea ce privește stabilirea cuantumului de pornire al amenzii în temeiul duratei încălcării și în raport cu practica decizională a Comisiei.

Cu privire la limita maximă a amenzii prevăzute la articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17

Cu privire la neaplicarea în privința reclamantei a plafonului de 10 % din cifra totală de afaceri

122 Articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 prevede că amenzile aplicate de Comisie întreprinderilor care au încălcat articolul 81 CE sau articolul 82 CE pot ajunge până la „10 % din cifra de afaceri realizată în cursul exercițiului financiar precedent de fiecare dintre întreprinderile care au participat la încălcare".

123 Reclamanta susține, în primul rând, că Comisia a încălcat articolul menționat anterior, întrucât ar fi trebuit să reducă din oficiu, în speță, cuantumul de bază al amenzii potrivit acelui articol, și aceasta ținând seama de amenzi – fie că este vorba despre cuantumul de bază, fie că este vorba despre cuantumul final –, care i-au fost deja aplicate în cauzele Electrozi de grafit și Grafituri speciale, totalul acestor amenzi, inclusiv cea aplicată prin decizie, depășind în mod clar 10 % din cifra sa de afaceri mondială. Această soluție ar fi impusă de obiectivul plafonului de 10 %, stabilit la articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17, care este protejarea întreprinderii împotriva unei amenzi excesive care poate pune în pericol existența economică a acesteia.

124 Trebuie precizat că, deși este liberă să aprecieze, sub controlul Tribunalului, acordarea de reduceri ale amenzilor în temeiul Comunicării privind cooperarea având în vedere împrejurările din fiecare cauză, Comisia are, în schimb, obligația de a respecta plafonul de 10 %. Comisia nu dispune de o putere discreționară la aplicarea plafonului de 10 %, care are legătură numai cu mărimea cifrei de afaceri vizate la articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17. Astfel cum subliniază avocatul general Tizzano în Concluziile

prezentate în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea Curții din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia (C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, Rec., p. I-5425, I-5439, punctul 125), „prin definiție, un plafon reprezintă o limită absolută care se aplică automat din momentul în care se atinge un prag determinat și independent de orice alt element de apreciere”.

125 În cazul de față, cuantumul de bază al amenzii, determinat în funcție de gravitate și de durata încălcării, a fost stabilit la 44,1 milioane de euro în ceea ce o privește pe reclamantă, cuantum care a rămas neschimbat după examinarea de către Comisie a eventualelor circumstanțe agravante sau atenuante, niciuna dintre acestea nefiind reținută împotriva sau în favoarea reclamantei. Or, acest cuantum de 44,1 milioane de euro este în mod evident inferior limitei de 10 % din cifra totală de afaceri a respectivei întreprinderi, care era de 1 112 milioane de euro în anul 2002. Așadar, nicio reducere a cuantumului de bază al amenzii nu putea fi acordată reclamantei, iar Comisia a aplicat în mod corect articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17.

126 Argumentația reclamantei, amintită la punctul 123 de mai sus, nu ține seama de formularea clară a articolului sus-menționat, din care rezultă că plafonul de 10 % se aplică separat pentru fiecare încălcare sancționată de Comisie (Hotărârea Tokai II, punctul 52 de mai sus, punctul 377). În această privință, trebuie amintit că articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 prevede obligația de a lua în considerare gravitatea și durata „încălcării” la determinarea cuantumului amenzii în limitele stabilite de acesta.

127 Interpretând referirea expresă la cifra de afaceri a întreprinderii, instanța comunitară a indicat că limita superioară de 10 % prevăzută urmărește evitarea posibilității ca amenzile să fie disproporționate în raport cu importanța întreprinderii și, deoarece numai cifra totală de afaceri poate da efectiv o indicație aproximativă în această privință, trebuie să se înțeleagă că acest procentaj se referă la cifra totală de afaceri (Hotărârea Musique diffusion française și alții/Comisia, punctul 49 de mai sus, punctul 119). Cu

toate acestea, definiția dată astfel obiectivului plafonului de 10 % nu poate fi disociată de termenii și de domeniul de aplicare ale articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 amintite la punctul precedent, iar acest obiectiv nu este de natură să justifice o interpretare a articolului menționat precum cea prezentată de reclamantă, contrară conținutului acestuia.

128 În susținerea motivului invocat, reclamanta face trimitere și la Decizia 2003/2/CE a Comisiei din 21 noiembrie 2001 privind o procedură de aplicare a articolului 81 [CE] și a articolului 53 din Acordul privind SEE (cauza COMP/E-1/37.512 – Vitamine) (JO 2003, L 6, p. 1), în cadrul căreia Comisia a considerat că două dintre întreprinderi săvârșiseră fiecare opt încălcări ale articolului 81 CE și, prin urmare, le-a aplicat opt amenzi. În această privință, trebuie arătat că cuantumul fiecăreia dintre cele opt amenzi respectă plafonul de 10 % și că observația reclamantei potrivit căreia suma amenzilor aplicate fiecărei întreprinderi era mai mică de 10 % din cifra totală de afaceri a întreprinderii respective nu este de natură să demonstreze încălcarea de către Comisie, în cazul de față, a articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17.

129 Reclamanta pretinde, în al doilea rând, că, în esență, Comisia a săvârșit un abuz de putere. Comisia ar fi încercat să se sustragă de la respectarea limitei superioare de 10 %, sancționând separat, în trei decizii diferite, un comportament contrar dreptului concurenței și care s-a produs în aceeași perioadă.

130 Întrebată în cadrul ședinței în legătură cu sensul exact al acestei susțineri, reclamanta a indicat că nu înțelegea să susțină că înțelegerile vizate în cauzele Electrozi de grafit și Grafituri speciale și cea din cauza în care a fost adoptată decizia constituiau în realitate o singură încălcare.

131 Trebuie subliniat, în această etapă, că exista posibilitatea pentru Comisie de a aplica reclamantei patru amenzi diferite, fiecare respectând limitele stabilite la articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17, cu condiția să fi săvârșit patru încălcări distincte ale articolului 81 alineatul (1) CE, considerând că, în cauza Grafituri speciale, Comisia a declanșat o singură procedură care a condus la adoptarea unei decizii unice în care se constata existența a două încălcări distincte, una dintre acestea privind piața grafitului special izostatic și cealaltă, piața grafitului special extrudat, și la aplicarea a două amenzi distincte reclamantei.

132 În aceste condiții, argumentația reclamantei privind o pretinsă „eludare nelegală" a plafonului prevăzut la articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 este lipsită de orice pertinență. Într-adevăr, astfel cum a indicat în mod întemeiat Comisia, nu are importanță, pentru aplicarea plafonului sus-menționat, dacă încălcările normelor de concurență sunt sancționate în cursul unei proceduri unice sau în cursul unor proceduri separate, decalate în timp, întrucât limita superioară de 10 % se aplică fiecărei încălcări a articolului 81 CE.

133 Întrucât considerațiile generale ale reclamantei privesc faptul că atitudinea Comisiei în speță ar avea efect demoralizant pentru întreprindere, aflată în imposibilitatea de a-și redresa situația financiară și supusă unei condamnări publice constante – sursă a unui prejudiciu suplimentar sub forma unei atingeri aduse reputației – acestea sunt lipsite de orice pertinență și în raport cu cerințele probei încălcării articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 sau cu pretinsul abuz de putere săvârșit de Comisie.

134 În sfârșit, Comisia a acordat reclamantei o reducere a cuantumului amenzii de 33 % ținând seama de gravele dificultăți financiare și de faptul că, în cauzele Electrozi de grafit și Grafituri speciale, îi fuseseră recent aplicate amenzi importante pentru participarea la activități coluzive care au avut loc concomitent.

Cu privire la pretinsa aplicare discriminatorie a plafonului de 10 % în privința întreprinderii Hoffmann

135 Trebuie arătat că reclamanta nu pretinde că a fost într-o situație similară cu cea a întreprinderii Hoffmann, ci că plafonul de 10 % din cifra de afaceri a fost aplicat de Comisie în mod nelegal în favoarea întreprinderii Hoffmann, ținând seama de o cifră totală de afaceri greșită. Aceasta susține că Hoffmann a fost preluată de Schunk la 28 octombrie 1999 și că totalul cuantumurilor de bază reținute împotriva celor două întreprinderi (53,1 milioane de euro) reprezenta mai puțin de 10 % din cifrele de afaceri cumulate ale acestora în 2002 (624,4 milioane de euro), situație care interzice orice reducere a cuantumului amenzii prin aplicarea plafonului de 10 %.

136 În măsura în care reclamanta invocă o reducere nelegală a cuantumului amenzii obținute de Hoffmann și presupunând că a fost acordată în mod greșit acestei întreprinderi o reducere prin aplicarea incorectă a plafonului de 10 %, trebuie amintit că respectarea principiului egalității de tratament trebuie conciliată cu respectarea principiului legalității, potrivit căruia nimeni nu poate invoca, în beneficiul său, o nelegalitate săvârșită în favoarea altuia (Hotărârea Williams/Curtea de conturi, punctul 119 de mai sus, punctul 14, Hotărârea din 14 mai 1998, SCA Holding/Comisia, punctul 49 de mai sus, punctul 160, și Hotărârea LR AF 1998/Comisia, punctul 43 de mai sus, punctul 367).

137 Cu titlu suplimentar, trebuie amintit că, în vederea aplicării plafonului de 10 %, Comisia trebuie să țină seama de cifra de afaceri a întreprinderii respective, și anume întreprinderea căreia i s-a imputat încălcarea și care, din acest motiv, a fost declarată răspunzătoare și i s-a notificat decizia de aplicare a amenzii (Hotărârea Tribunalului din 4 iulie 2006, Hoek Loos/Comisia, T-304/02, Rec., p. II-1887, punctul 116).

138 Or, este cert că, în speță, Comisia a considerat că Hoffmann încălcase articolul 81 CE prin faptul că luase parte în mod autonom și pe propria răspundere la înțelegere între septembrie 1994 și octombrie 1999, cu alte cuvinte înainte să fie preluată de Schunk. În plus, după această preluare, Hoffmann și-a păstrat personalitatea juridică, precum și activități și active suficiente, chiar dacă în prezent este condusă de Schunk [considerentul (256) al deciziei]. Prin urmare, Comisia a considerat în mod întemeiat că Hoffmann însăși trebuia să fie considerată responsabilă de încălcarea pe care o săvârșise înainte să fie preluată de Schunk și că s-a întemeiat numai pe cifra de afaceri a întreprinderii Hoffmann pentru a aplica limita de 10 % din cifra de afaceri menționată la articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17.

139 Rezultă că trebuie respinse motivele întemeiate pe aplicarea greșită sau discriminatorie și pe o „eludare nelegală" a limitei de 10 % din cifra de afaceri menționată la articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17.

Cu privire la dobânzile moratorii

140 Reclamanta subliniază că, în urma notificării deciziei și a expirării unui termen de trei luni, cuantumul amenzii rămase neplătite produce automat dobânzi de întârziere la nivelul de 5,5 %, și anume nivelul aplicat de Banca Centrală Europeană (BCE) pentru operațiunile de refinanțare, de 2 % la data relevantă, majorat cu 3,5 %, acest nivel de 5,5 % fiind redus la 3,5 % în cazul introducerii unei acțiuni cu constituirea unei garanții bancare.

141 Reclamanta susține că acest nivel al dobânzii, foarte ridicat și arbitrar, nu a fost motivat absolut deloc de către Comisie în decizie. În plus, ar fi vorba despre un nivel prohibitiv al dobânzii care ar acționa, fără bază juridică, precum o sancțiune suplimentară pentru

utilizarea unui mijloc de protecție juridică, și care ar încălca „principiul general de drept comunitar potrivit căruia orice persoană are dreptul să formuleze o cale de atac eficientă, fără să fie prejudiciată prin faptul că a încercat să obțină protecție juridică”.

142 Trebuie să se observe că SGL invocase deja un motiv similar în cadrul litigiilor care au condus la pronunțarea Hotărârilor Tokai I, punctul 62 de mai sus, și Tokai II, punctul 52 de mai sus, în care Tribunalul respinsese motivul respectiv, soluție menținută de Curte în recurs în Hotărârea din 29 iunie 2006, SGL Carbon/Comisia (C-308/04 P, Rec., p. I-5977, punctele 113-118), și Hotărârea din 10 mai 2007, SGL Carbon/Comisia (C-328/05 P, Rep., p. I-3921, punctele 109-115).

143 Trebuie amintit, în această privință, că, potrivit unei jurisprudențe consacrate (Hotărârea Curții din 25 octombrie 1983, AEG/Comisia, 107/82, Rec., p. 3151, punctele 141-143, Hotărârea Tribunalului din 14 iulie 1995, CB/Comisia, T-275/94, Rec., p. II-2169, punctele 46-49, și Hotărârea Tribunalului LR AF 1998/Comisia, punctul 43 de mai sus, punctele 395 și 396), competența de care Comisia beneficiază în temeiul articolului 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 include posibilitatea de a determina data până la care trebuie plătite amenzile și cea la care încep să curgă dobânzile de întârziere, de a stabili nivelul acestor dobânzi și de a hotărî modalitățile de executare a deciziei sale solicitând, dacă este cazul, constituirea unei garanții bancare care să acopere cuantumul principal și dobânzile amenzilor aplicate. În lipsa unei asemenea competențe, avantajul de care întreprinderile ar fi susceptibile să beneficieze prin plata cu întârziere a amenzilor ar determina reducerea efectului sancțiunilor aplicate de Comisie în cadrul misiunii sale de asigurare a aplicării normelor de concurență. Astfel, aplicarea dobânzilor de întârziere pentru amenzi se justifică pentru a evita posibilitatea ca efectul util al tratatului să fie înlăturat prin practici puse în aplicare în mod unilateral de întreprinderi care întârzie plata amenzilor ce le-au fost aplicate și pentru a exclude posibilitatea ca aceste întreprinderi să fie avantajate în raport cu cele care plătesc amenzile în termenul care le-a fost acordat (Hotărârea Tokai I, punctul 62 de mai sus, punctul 475).

144 În acest context, jurisprudența a recunoscut dreptul Comisiei de a stabili dobânzile de întârziere la nivelul pieței majorat cu 3,5 puncte procentuale (Hotărârea Tribunalului CB/Comisia, punctul 143 de mai sus, punctul 54, Hotărârea Tribunalului din 8 octombrie 1996, Compagnie maritime belge transports și alții/Comisia, T-24/93-T-26/93 și T-28/93, Rec., p. II-1201, punctul 250, și Hotărârea Tribunalului LR AF 1998/Comisia, punctul 43 de mai sus, punctul 397), și, în ipoteza în care se constituie o garanție bancară, la nivelul pieței majorat cu 1,5 puncte procentuale (Hotărârea CB/Comisia, punctul 143 de mai sus, punctul 54).

145 Aceste soluții au în prezent temei juridic, întrucât au fost preluate în Regulamentul (CE, Euratom) nr. 2342/2002 al Comisiei din 23 decembrie 2002 de stabilire a normelor de aplicare a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1605/2002 al Consiliului privind regulamentul financiar aplicabil bugetului general al Comunităților Europene (JO L 357, p. 1, Ediție specială, 01/vol. 4, p. 3) și, mai precis, în articolul 86 din acest regulament, a cărui legalitate nu este contestată de reclamantă. Potrivit articolului 273 din regulament, acesta a intrat în vigoare la 1 ianuarie 2003.

146 Trebuie arătat că, în jurisprudența sa, Tribunalul a tolerat dobânzi de întârziere de 7,5 %, de 13,25 % și de 13,75 %, precizând că Comisia are dreptul de a lua un punct de referință situat la un nivel mai ridicat decât nivelul propus împrumutatului mediu, aplicabil pe piață, în măsura în care este necesar pentru a descuraja comportamente dilatorii (a se vedea Hotărârea Tokai I, punctul 62 de mai sus, punctul 476 și jurisprudența citată). În aceste condiții, nivelurile dobânzii de 5,5 % și de 3,5 % reținute în speță nu pot fi considerate disproporționate în raport cu obiectivul legitim sus-menționat.

147 Argumentația reclamantei privind încălcarea unui pretins principiu general de drept comunitar potrivit căruia „orice persoană are dreptul să formuleze o cale de atac eficientă, fără să fie prejudiciat prin faptul că a încercat să obțină protecție juridică”, include, în esență, posibilitatea întreprinderii sancționate cu amendă de a introduce o

acțiune fără a se expune vreunui risc în ceea ce privește consecințele unei respingeri a acesteia și determină, *in fine*, negarea *ratio legis* a stabilirii dobânzilor moratorii, și anume prevenirea acțiunilor abuzive.

148 În orice caz, reclamanta nu demonstrează că, prin stabilirea nivelurilor dobânzii la 5,5 % și la 3,5 %, Comisia a încălcat dreptul la o protecție judiciară efectivă care constituie un principiu general de drept comunitar. În cele din urmă, trebuie să se constate că, în mod evident, nivelurile dobânzii stabilite de Comisie în deciziile sale referitoare la cauzele Electrozi de grafit și Grafituri speciale, precum și în prezenta speță nu au descurajat reclamanta să introducă o acțiune la instanța comunitară.

149 Pe de altă parte, considerațiile reclamantei privind impactul duratei procedurii judiciare, care constituie o dată aleatorie inerentă acestui tip de procedură, nu sunt de natură să infirme concluzia sus-menționată. De asemenea, trebuie să se arate că, pentru a preveni consecințele pe care durata incertă a procedurii judiciare le poate avea asupra cuantumului dobânzilor, o întreprindere are posibilitatea de a cere suspendarea executării deciziei Comisiei prin care i s-a aplicat o amendă sau de a constitui o garanție bancară care să permită reducerea nivelului dobânzii de la 5,5 % la 3,5 %.

150 În plus, reclamanta face referire la o practică a Comisiei care constă în remunerarea plăților efectuate de întreprinderi pentru a achita amenzile cu o dobândă mai mare cu 0,1 % decât nivelul minim al dobânzii oferit pentru operațiunile de refinanțare ale BCE, ceea ce permite neutralizarea riscului evocat la punctul anterior.

151 În același timp însă, în opinia reclamantei, această practică dovedește că și Comisia însăși consideră că dobânzi nu foarte ridicate par să fie suficiente pentru a evita acțiuni abuzive, întrucât altfel nu s-ar plăti nicio dobândă și, prin urmare, cuantumul dobânzilor datorate în speță este în orice caz nejustificat, cel puțin nejustificat în limita cuantumului dobânzilor care le depășesc pe cele plătite de Comisie.

152 Prin faptul că remunerează cu o dobândă mai mare cu 0,1 % decât nivelul minim al dobânzii oferit pentru operațiunile de refinanțare ale BCE plățile provizorii efectuate de întreprinderi pentru a achita amenzile, Comisia acordă întreprinderii respective un privilegiu care nu rezultă nici din dispozițiile tratatului, nici din cele ale Regulamentului nr. 17 și nici din cele ale Regulamentului nr. 2342/2002 (a se vedea în acest sens Hotărârea CB/Comisia, punctul 143 de mai sus, punctul 82) și care nu ar putea constitui un temei valabil pentru motivele reclamantei. Astfel, nivelul dobânzii aplicat de Comisie amenzilor în legătură cu care se dovedește ulterior că au fost de fapt plătite în mod greșit urmărește un scop complet diferit de cel al dobânzilor de întârziere: primul are ca scop să împiedice îmbogățirea fără justă cauză a Comunităților în dauna unei întreprinderi care a obținut câștig de cauză în acțiunea având ca obiect anularea amenzii ce i s-a aplicat, în timp ce al doilea urmărește să împiedice întârzierile abuzive la plata unei amenzi (Hotărârea Tokai II, punctul 52 de mai sus, punctul 414).

153 În sfârșit, trebuie să se arate că, din coroborarea articolului 2 din decizie cu scrisoarea din 11 decembrie 2003 prin care Comisia a notificat reclamantei decizia, rezultă că modalitatea de stabilire a dobânzilor de întârziere a fost în mod clar precizată în cadrul acesteia și că, astfel, Comisia și-a îndeplinit obligația de motivare prevăzută la articolul 253 CE.

154 Prin urmare, trebuie respins motivul referitor la nivelurile dobânzilor prevăzute în decizie, astfel cum a fost amintit la punctul 141 de mai sus.

155 Din toate considerațiile ce precedă rezultă că acțiunea trebuie respinsă în întregime.

Cu privire la cheltuielile de judecată

156 Potrivit articolului 87 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât reclamata a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor Comisiei.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a cincea)

declară și hotărăște:

1) Respinge acțiunea.

2) Obligă SGL Carbon AG la plata cheltuielilor de judecată.

Vilaras Prek Ciucă

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 8 octombrie 2008.

Grefier Președinte

E. Coulon M. Vilaras

Cuprins

Situația de fapt . . . . . II - 2520

Procedura și concluziile părților . . . . . II - 2526

În drept . . . . . II - 2528

Cu privire la determinarea cuantumului de bază . . . . . II - 2528

Cu privire la gravitatea încălcării . . . . . II - 2528

— Cu privire la încălcarea obligației de motivare . . . . . II - 2528

— Cu privire la practica decizională a Comisiei . . . . . II - 2532

— Cu privire la repartizarea pe categorii a membrilor înțelegerii . . . . . II - 2537

Cu privire la durata încălcării . . . . . II - 2549

Cu privire la limita maximă a amenzii prevăzute la articolul 15 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17 . . . . . II - 2554

Cu privire la neaplicarea în privința reclamantei a plafonului de 10 % din cifra totală de afaceri . . . . . II - 2554

Cu privire la pretinsa aplicare discriminatorie a plafonului de 10 % în privința întreprinderii Hoffmann . . . . . II - 2558

Cu privire la dobânzile moratorii . . . . . II - 2559

Cu privire la cheltuielile de judecată . . . . . II - 2564